

องค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง
ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
THE COMPONENTS OF PROCUREMENT AFFECTING THE PROCUREMENT
EFFICIENCY IN DEPARTMENT OF WOMEN'S AFFAIRS AND FAMILY
DEVELOPMENT

ศฐิ์ พรหมสิงห์

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

Sathi Promsing

E-mail: boomwhiterose@gmail.com

Faculty of Business Administration Program in Management,
Ramkhamhaeng University
Corresponding Author

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว 2) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ศึกษาองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการทดสอบความตรงของเนื้อหาเท่ากับ 1 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.980 และผ่านการวิเคราะห์การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วย Factor Analysis ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประเภทตำแหน่งข้าราชการ ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี ผลการศึกษาวิจัยพบว่า บุคลากรกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างต่างกัน นอกจากนี้ องค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสมรรถนะของบุคลากร ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการติดตามประเมินผล ด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

คำสำคัญ: องค์ประกอบ,ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the procurement efficiency within Department of Women's Affairs and Family Development (DWF), 2) study efficiency of the procurement in DWF classified by personal factors, and 3) identify the components of procurement affecting efficiency of the procurement in DWF. This study is a quantitative research paper. The sampling group which used in this research was 400 employees in DWF. The instrument for data collection was an integrated questionnaire with a content validity of 1, a reliability of 0.980 and analyzing through the construct validity with factor analysis. Majority of the sampling was female government officers between the age of 31 – 40 years with bachelor's degree. The results of the study revealed that a significant difference in education and period of employment of employees in DWF affecting on procurement performance. In addition, employees' personal skills such as technology knowledge, ability to planning, monitoring and evaluation of the procurement process also have an impact on the procurement efficiency.

Keywords: Components, Procurement efficiency

บทนำ

การจัดซื้อจัดจ้างเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารงานพัสดุ อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจของหน่วยงาน เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ (กระทรวงการคลัง, 2560)

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นหน่วยงานของรัฐในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพสตรี การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรี ครอบครัว ผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี และผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด การป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว การตรวจสอบการขูดเซี่ยและเยียวยาเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เป็นต้น (กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2559) ทั้งนี้ ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานภายในกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวต้องอาศัยกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างเป็นสำคัญเพื่อส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนและบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและพันธกิจขององค์กร หากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถจัดหาพัสดุเพื่อรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามเวลาที่จะใช้งาน ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามภารกิจและเป้าหมายของกรมได้ ในทางตรงกันข้ามหากการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถจัดหาพัสดุให้ตรงตามความต้องการผู้ใช้งานได้ ก็อาจจะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างที่จะต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายและระเบียบที่กำหนด เพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้และให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์หน่วยงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ทำการเลือกกลุ่มประชากรทั้งข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ และลูกจ้างเหมาบริการ ในกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
2. ขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
3. ขอบเขตด้านเนื้อหาและประเด็นในการศึกษา เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รวมไปถึงศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ต่างกัน น่าจะทำให้ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างน่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
2. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

การทบทวนวรรณกรรม

ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง

ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการวางแผนในความต้องการทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างเป็นสิ่งที่ช่วยให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถจัดหาพัสดุได้ในเวลาที่เหมาะสมและในราคาที่เหมาะสม และพัสดุที่ได้มีคุณภาพสูงโดยใช้ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่สูญเสียน้อย เกิดความคุ้มค่า คุ้มค่า (EVANS, 2016)

การจัดการที่มีประสิทธิภาพของการจัดซื้อเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพของระบบและการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การกำหนดปริมาณ ข้อมูลจำเพาะของผลิตภัณฑ์ การคัดเลือกซัพพลายเออร์ และการพิจารณาผลการคัดเลือกได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Mendoza, 2008) ควรมีการวางแผนการจัดซื้ออย่างเหมาะสมและควรมีการติดตามการจัดซื้ออย่างสม่ำเสมอ ระบบการจัดการข้อมูล que เชื่อถือได้ (MIS) เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการวางแผนและจัดการการจัดซื้อ หาก MIS มีความล้มเหลวก็จะส่งผลให้โครงการต่างๆ หยุดชะงักและไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้แสดงให้เห็นว่า MIS เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างได้ (Bashuna, 2013)

Johan ได้ศึกษาถึงตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์ของประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ กรณีศึกษาที่สำนักงานการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศสวีเดน จากการศึกษาเชิงประจักษ์ พบว่ามีองค์ประกอบ 8 มิติ ประกอบด้วย (1) ราคา (2) คุณภาพ (3) เวลา (4) ความยืดหยุ่น (5) ความยั่งยืน (6) นวัตกรรม (7) ความเสี่ยงและ (8) การปฏิบัติตาม องค์ประกอบเหล่านี้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพ ที่สำคัญที่สุดคือองค์ประกอบด้านคุณภาพรองลงมาคือด้านราคาและความยั่งยืน การปฏิบัติตาม ความยืดหยุ่นและนวัตกรรม ความเสี่ยงและเวลา ตามลำดับ (Klevensparr, 2016)

องค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้าง

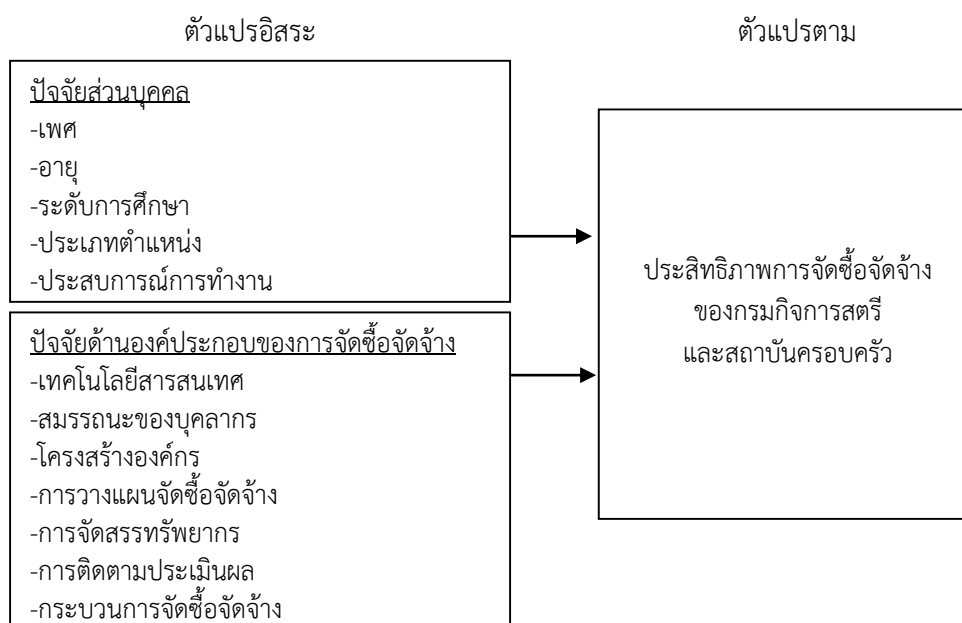
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงานจะต้องประกอบด้วยกรอบกฎหมายที่มีอยู่ร่วมกับแผนจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการทางด้านงบประมาณ กฎหมายของการจัดหา การศึกษาข้อเท็จจริง เหล่านี้พบว่าสิ่งที่ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างขาดประสิทธิภาพนั้นก็คือขาดการวางแผนและการจัดการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดี รวมถึงขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นระบบส่งผลทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดซื้อจัดจ้าง (Joshua และ Muturi2, 2017) นอกจากนั้นแล้ว องค์ประกอบของการประสบความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง ประการแรก คือคุณสมบัติของพนักงาน ประการที่สอง คือ เทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูล (ICT) ประการที่สาม คือ การบริหารสัญญา และสุดท้าย คือ การวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งตัวแปรทั้งสี่มีอิทธิพลอย่างมากต่อประสิทธิภาพของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (Titus & Muturi, 2016)

ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์

การจำแนกบุคคลออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะประชากร (Demographic Characteristics) ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส เป็นต้น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อความต้องการที่แสดงออกต่อพฤติกรรมทั้งสิ้น (กิตติมา สุรสุนธิ (2541) อ้างใน มัทนี คำสำราญ, 2557 (มยุรี, โกวิท, & ณีฐฐษา, 2018) นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาของ BEKELE ที่ได้ศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัย Jimma เอธิโอเปีย พบว่าระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเป็นมืออาชีพ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสม (BEKELE, 2015)

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross Sectional studies) โดยมีการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2562

ประชากร เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ และลูกจ้างเหมาบริการในกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำนวน 744 คน และมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้โดยใช้การคำนวณของ Cohen (1977) และใช้โปรแกรม GPower ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 352 คน แต่เพื่อความเหมาะสมในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็นจำนวน 400 คน และผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือแบบสะดวก (Convenient Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นคำถามลักษณะปลายปิดแบบประเมินค่าความคิดเห็น 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) จนถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) จำนวน 24 ข้อ โดยองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้าง วัดจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 ข้อ ด้านสมรรถนะของบุคลากร จำนวน 4 ข้อ ด้านโครงสร้างองค์กร จำนวน 3 ข้อ ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน 3 ข้อ ด้านการจัดสรรทรัพยากร จำนวน 3 ข้อ ด้านการติดตามประเมินผล จำนวน 3 ข้อ และด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน 5 ข้อ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นคำถามลักษณะปลายปิดแบบประเมินค่าประสิทธิภาพ 5 ระดับ ตั้งแต่ประสิทธิภาพมากที่สุด (5 คะแนน) จนถึง ประสิทธิภาพน้อยที่สุด (1 คะแนน) จำนวน 5 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้าง และประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อทดสอบประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยจำแนกตามเพศ ใช้สถิติการทดสอบ แบบ t-test

2.2 เพื่อทดสอบประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ใช้สถิติการทดสอบ แบบ One-way ANOVA หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การทดสอบเป็นรายคู่ด้วยสถิติ LSD

2.3 เพื่อทดสอบองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่ององค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.5 อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.0 ประเภทตำแหน่งงานข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 70.0 ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.3 โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว อยู่ในระดับคะแนนมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.552

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้

2.1 บุคลากรกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยที่ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรี ทำให้ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกัน

2.2 บุคลากรกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยที่ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับ 11-20 ปี และ 5-10 ปี กับ 11-20 ปี ทำให้ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสมรรถนะของบุคลากร ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการติดตามประเมินผล และด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ ด้านการติดตามประเมินผล ด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านสมรรถนะของบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างตามลำดับ ทำให้ตัวแปรทั้ง 5 ตัวนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ร้อยละ 65.3 หรือมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 65.3 และมีค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ ± 0.141

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษาองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่าประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว อยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวส่วนมาก ให้คะแนนปริมาณเพียงพอต่อผู้ใช้อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าหน่วยจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวนั้น มีประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอนอันจะส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ความเพียงพอต่อปริมาณความต้องการใช้นี้เป็นผลจากประสิทธิภาพในการจัดการองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งสิ้น โดยการสำรวจความต้องการใช้ของแต่ละส่วนงานเพื่อวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างให้เหมาะสมและเพียงพอ การจัดเตรียมวิธีการและขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการเตรียมการทรัพยากรด้านงบประมาณและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ EVANS กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการวางแผนความต้องการทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างเป็นสิ่งที่ช่วยให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถจัดหาพัสดุได้ในเวลาที่เหมาะสมและในราคาที่เหมาะสม และพัสดุที่ได้มีคุณภาพสูงโดยใช้ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่สูญเสียน้อย เกิดความคุ้มค่า คุ้มราคา

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยปัจจัยส่วนบุคคลทั้งสองด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ BEKELE ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อของ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัย Jimma เอธิโอเปีย ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างที่มีความเป็นมืออาชีพ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสม ประสบการณ์ที่ดีจะส่งผลให้ช่วยแก้ไขปัญหาการจัดการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่ปัจจัยด้านองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่ามีองค์ประกอบ 5 ด้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง ได้แก่ 1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bashuna ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพของตำบลนาคูเหนือ และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Haron และคณะที่ยอมรับว่าการประยุกต์ใช้ไอทีในเฮงเคิลเคมิคอลส์ (EA) ต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการวัดประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง 2) ด้านสมรรถนะของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Willy Muturi ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานจัดหาในเขต 1 รัฐบาล: กรณีศึกษาการปกครองของรัฐนิวยอร์กประเทศเคนยา การศึกษาได้พิสูจน์แล้วว่า การจัดซื้อจัดจ้างในรัฐบาลมณฑลในเคนยานั้นรับผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ การศึกษายืนยันว่าความสามารถของพนักงานจัดซื้อจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง 3) ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง สอดคล้องกับแนวคิดของ EVANS ศึกษาข้อกำหนดของการจัดซื้อจัดจ้าง

ในเชิงพาณิชย์ธนาคารในแอฟริกาตะวันออก 4) ด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Robert ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการจัดหาของรัฐบาล: กรณีศึกษากระทรวงเครื่องกลและกรมขนส่ง 5) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Joshua และคณะ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างในสถาบันของรัฐในเคนยา: การสำรวจสถาบันสาธารณะในเขต Kisii

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และด้านประสบการณ์ทำงาน หน่วยงานควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น สนับสนุนการพัฒนาความรู้ ความสามารถ หรือส่งเสริมการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ตามขีดความสามารถ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และเพิ่มศักยภาพให้บุคลากรของหน่วยงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเน้นการฝึกปฏิบัติการทำงานจริง จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ปฏิบัติงานจริงให้รับรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ รวมถึงถ่ายทอดเทคนิค แนวทาง การแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง และวิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยด้านองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้าง ควรพัฒนาและสนับสนุนองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความพร้อม มีศักยภาพ โดยจัดหาทรัพยากรสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ทันสมัย กำหนดคุณสมบัติของพนักงานให้ชัดเจนและเหมาะสม มีมาตรการในการจัดทำแผนงานที่ดี มีความชัดเจนและควบคุมกำกับให้เป็นไปตามแผนอย่างเคร่งครัด ให้มีการติดตามความก้าวหน้าของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำองค์ความรู้ (Knowledge Management) เพื่อกระจายความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้เกิดขึ้นภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว หากต้องพิจารณาเฉพาะองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมากที่สุดเพียงองค์ประกอบเดียว จะพบว่าองค์ประกอบด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างมากที่สุด ดังนั้นการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพ จึงควรเน้นกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ตัวแปรด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรด้านระบบ ตัวแปรด้านผู้ประกอบการ ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมภายในภายนอก ตัวแปรด้านการบริหารงาน ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้าง และครอบคลุมยิ่งขึ้น เช่น หน่วยงานอื่น ๆ ภายในกระทรวง และควรนำสถิติอื่นมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความหลากหลายแตกต่าง รวมถึงการศึกษาในเชิงการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจในระดับลึกซึ้ง ได้รับข้อเท็จจริงจากผู้ตอบ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2559). *เกี่ยวกับกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สืบค้นจาก www.dwf.go.th.*
- มยุรี เสือคำราม, รุ่งเสรีรัช โกวิท, และณัฐฐา อุบลนุช. (2561). The Effect of Demographic Factors, Psychological Factors, and Marketing Mix Toward Travel Decision-Making: Synthesizing Research Using Meta-Analysis. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการ ระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2*, 1580-1598.
- รสริน ศรีสีกันนท. (2555). การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis). สืบค้นจาก <http://www.saruthipong.com/port/document/299-705/299-705-8.pdf>.
- Arbe Bashuna. (2013). Factors Affecting Effective Management of the procurement Function at Nakuru North Sub-County . *World Academic Journal Of Business & Applied Sciences-March-September 2013 Edition*.
- Barsemoi. Haron, Mwangagi. Patrick, & Odero Asienyo Benard. (2014). Factors Influencing Procurement Performance in Private Sector in Kenya. *International Journal of Innovation and Applied Studies ISSN2028-9324 Vol.9No, 632-641*.
- Cohen, J. (1977). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Rev ed. NewYork:Academic Press.
- Collinearity. (2012). Retrieved from [www.nitiphong.com/paper_word/phd/ Collinearity.doc](http://www.nitiphong.com/paper_word/phd/Collinearity.doc).
- Johan Klevenparr. (2016). Public procurement: A performance management perspective: A case study at Swedish Defence Materiel Administration . *Master Thesis: Business Administration with specialization in International Logistics and Supply Chain Management, 30hp* .
- Luketero Juma Evans. (2016). Determinants of Procurement Performance in Commercial. a Research Project Submitted in Partial Fulfilment of.
- Nyaribo Okong. Joshua, & Willy Muturi2. (2017). Factors Affecting procurement Performance in Public Institutions in Kenya: A survey of Public Institutions in Kisii County. *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM)*, 121-133.
- Okore Okinyi. Titus, & Willy Muturi. (2016). Factors Affecting Efficiency of Procurement in Publicinstitutions: A Case of Public Entities in Homabay County. *International Journal of Social Sciences and Information Technology*. vol 2 Issue 2.
- Robert Kinyili. (2013). Factors Affecting The Procurement Procurement Process in Government. *International Journal of Social Science and Entrepreneurship Vol. 1, Issue 2*.

Willy Muturi. (2018). Factors Affecting Performance of Procurement Function in County Governments: A Case Study of County Government of Nyamira, Kenya. International Journal Of Core Engineering & Management Volume-5, Issue-7.

ZEGEYE BEKELE. (2015). Factors Affecting Procurement Performance of Public Higher Education Institutions: The Case of Jimma University. *A Thesis Submitted to School of Graduate Studies of Jimma University in Partial fulfillment of the Requirements for the Award of Degree of Masters of Business Administration (MBA).*